

INFORME JURÍDIC

Referència: AIN-2021-609

Assumpte: Informe sobre el Projecte de decret d'Alcaldia pel qual es declaren "Platges sense fum" les platges de Sant Miquel, Somorrostro, Nova Icària, i Nova Mar Bella i s'estableix la prohibició de consumir-hi productes de tabac durant la temporada de bany de l'any 2021.

Sol·licitant: Gerència d'Àrea d'Ecologia Urbana

Lletrada: Anna Aguilar Camprubí

I- OBJECTE

L'objecte del present informe és la proposta de decret d'Alcaldia pel qual es declaren "Platges sense fum" les platges de Sant Miquel, Somorrostro, Nova Icària i Nova Mar Bella i, en virtut d'aquesta declaració, s'estableix la prohibició de consumir-hi productes de tabac durant la temporada de bany de l'any 2021.

II- CONSIDERACIONS JURÍDIQUES

Amb aquest decret, Barcelona se suma a la recomanació i iniciativa impulsada per la *Sociedad Española de Epidemiología* per a reduir el consum de tabac i derivats a les platges, tal com ja han fet altres municipis costers de Catalunya, Galícia, Canàries, Múrcia, Astúries o Andalusia.

1. Competència municipal per adoptar la mesura continguda en la proposta de decret d'Alcaldia que s'informa

Tal com s'expressa en el seu preàmbul de la proposta de decret que s'informa, els seus objectius són dos: contribuir a la lluita contra el tabaquisme, principal causa de mort evitable a Espanya, segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), essent actualment un dels problemes sociosanitaris i de salut pública més importants, i protegir el medi ambient, ja que cada any uns cinc bilions de burilles acaben al medi marí, on alliberen contaminants metàl·lics que provoquen alteracions en els sistemes

dels diferents organismes marins. Amb la seva aprovació s'exerceixen competències en matèria de salut pública, de medi ambient i de platges.

- a) La competència de l'Ajuntament en matèria de **salut pública** és indiscutible. De manera coherent amb l'establert a l'article 43 de la Constitució, que estableix que tots els poders públics (i, per tant, també els municipis) tenen l'obligació de protegir la salut pública de la ciutadania amb mesures adequades, hi ha diverses lleis que atorguen competències als municipis en aquesta matèria.
- En el cas de Barcelona, la Carta municipal de Barcelona, aprovada per la Llei 22/1998, de 30 de desembre (en endavant, CmB), en la qual s'estableix que l'Ajuntament ha de formular i mantenir polítiques dirigides al manteniment i la promoció de la salut pública, i es declara que és una àrea d'actuació pròpia la prevenció de la malaltia (arts. 102 i 103 CmB).
  - Legislació de règim local, tant bàsica estatal com autonòmica, que estableix que els municipis disposen de competències en matèria de salut pública, Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (arts. 25.2 j) (LBRL), i text refós de la Llei municipal i del règim local de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril (art. 66.3 h) (TRLMRLC).
  - La Llei 18/2009, de salut pública (LSP), que estableix que els ajuntaments són competents per a prestar, entre d'altres, els serveis mínims sobre "*la gestió del risc per a la salut derivat de la contaminació del medi*", "*la gestió del risc per a la salut als equipaments públics i als llocs habitats, incloses les piscines*", i "*les altres activitats de competència dels ajuntaments en matèria de salut pública, d'acord amb la legislació vigent en aquesta matèria*" (art. 52, b, d i i).
  - La Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries davant el tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac (Llei 28/2005), que estableix, amb caràcter de norma bàsica, els mecanismes de prevenció i control del tabaquisme (art. 1), entre els quals, com es veurà, hi ha les d'establir zones de prohibició de consum de tabac.
  - Llei 20/1985, de 25 de juliol, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que puguin generar dependència (Llei 20/1985), que estableix i regula les actuacions de les administracions públiques de Catalunya en aquest camp.
- b) Pel que fa al **medi ambient**, com en el cas de salut pública, l'article 45 de la Constitució i l'art. 46 de l'Estatut d'Autonomia, estableixen que la protecció del medi ambient és una obligació de tots els poders públics, que han de fer polítiques

basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

- A Barcelona, la Carta municipal de Barcelona, en el seu article 102, estableix que l'Ajuntament ha de formular i mantenir polítiques dirigides a la preservació, la restauració i la millora del medi ambient urbà i natural i en particular, entre d'altres, a assegurar la bona qualitat de l'aigua i de l'aire i la qualitat de l'espai urbà.
- També en aquest cas, Barcelona disposa de les competències en matèria de medi ambient reconegudes a tots els municipis per la legislació i local, la LBRL (art. 25.2 b), el TRLMRLC (art. 66.3 f) i la legislació sectorial, especialment prolixa en aquesta matèria.

c) I, quant a les platges, tot i que, d'acord amb l'article 132.2 CE les platges són béns de domini públic estatal, en el cas de Barcelona, la Llei 1/2006, de 13 de març, per la qual es regula el seu règim especial (LREB), estableix una especialitat competencial en el seu art. 6.3, que consisteix en la participació de l'Ajuntament en la gestió i el control dels béns de domini públic marítim terrestre del terme municipal, en el marc del Pla de gestió integrada del litoral.

D'aquesta previsió, i també de l'establert a l'article 7 de la mateixa LREB --segons el qual la participació de l'Ajuntament en la gestió d'infraestructures de titularitat estatal no ha d'impedir a aquest l'exercici de les seves competències pròpies-- en resulta l'aplicació a les platges de Barcelona de dues Ordenances municipals que, a la fi, són les que donen emparament jurídic a la proposta de decret d'Alcaldia al qual es refereix aquest informe: l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics de Barcelona, aprovada per acord del Consell Municipal de 27/11/1998 (OVEP), i l'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona (OC), aprovada per acord del Consell Municipal de 23/12/2005, en particular l'art. 1.3 OVEP i art. 3.4 OC. Finalment, encara en relació a les platges, cal tenir en compte, encara que sigui com a argument residual, que la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes, en el seu art. 115 d), estableix que correspon als municipis, entre d'altres funcions, les de mantenir les platges i llocs públics de bany en les condicions degudes de neteja, higiene i salubritat, conceptes aquests, de neteja, higiene i salubritat, que no són aliens a la prohibició del consum de productes de tabac a què es refereix el decret que s'informa.

2. L'adequació a la legalitat de les mesures contingudes en la proposta de decret que s'informa.

Com s'ha dit més amunt, la proposta de decret consisteix en la declaració com a "Platges sense fum" de les platges de Sant Miquel, Somorrostro, Nova Icària i Nova Mar Bella, i en l'establiment de la prohibició, com a conseqüència d'aquella declaració, del consum de productes de tabac durant la temporada de bany de l'any 2021 en les platges esmentades.

Aquestes mesures s'adeqüen a l'ordenament jurídic vigent.

La LSP, després de definir com a prestació de salut pública "*el conjunt d'iniciatives organitzades per les administracions públiques per preservar, protegir i promoure la salut de les persones, en l'àmbit individual i col·lectiu, prevenir la malaltia i tenir cura de la vigilància de la salut pública*" (art. 6.1), estableix que "*les administracions públiques han de dur a terme les actuacions en matèria de salut pública que calgui quan hi hagi una evidència científica ferma que les justifiqui*" (art. 6.2), i que són prestacions en matèria de salut pública, entre d'altres, la promoció i la protecció de la salut i la prevenció dels factors de risc derivats de l'aire i l'aigua i dels aspectes ambientals que puguin repercutir en la salut de les persones (art. 6.3 e), la promoció i la protecció de la salut i la prevenció dels factors de risc per a la salut als establiments públics i als llocs de convivència humana (art. 6.3. j), la promoció dels factors de protecció i la protecció i prevenció dels factors de risc davant les substàncies que poden generar abús, dependència i altres addiccions, especialment dels que incideixen més en la salut de la població. (art. 6.3 n), i la promoció i la protecció de la salut infantil i dels adolescents i la prevenció dels factors de risc aquest àmbit (art. 6.3 r).

Segons que estableix l'article 55, lletra e), LSP, la intervenció de l'administració competent per a la protecció de la salut i la prevenció de la malaltia (en aquest cas, segons que s'ha vist en l'apartat anterior, l'Ajuntament de Barcelona), pot consistir, entre d'altres, en "e) Establir i controlar les condicions higienicosanitàries, de funcionament i desenvolupament d'activitats que puguin repercutir en la salut de les persones". En opinió de qui subscriu la proposta de decret d'Alcaldia que s'informa és una manifestació d'aquest supòsit d'intervenció administrativa, previst a la LSP.

D'altra banda, la Llei 28/2005 parteix que el consum de tabac es pot fer en els llocs o espais no prohibits (art. 6) i, a continuació, fa una llista dels llocs o espais prohibits en tot cas (art. 7), llista que incorpora el supòsit residual "*qualsevol altre lloc en el qual, per mandat d'aquesta Llei o qualsevol altra norma o decisió del seu titular es prohibeixi fumar*" (s). El decret que s'informa serà, per tant, la norma a què es refereix aquesta lletra s de l'art. 6 de la Llei 28/2005, per donar cobertura jurídica a la prohibició de

fumar. A més, subsidiàriament, també es pot considerar aplicable el supòsit de prohibició de fumar establert la lletra w del mateix article 7: "recintes dels parcs infantils i àrees o zones de joc per a la infància, entenent com a tals els espais a l'aire lliure acotats que continguin equipaments destinats específicament per al joc i esplai de menors", perquè les platges de fet són espais acotats que contenen equipaments destinats específicament al joc i esplai de la infància. Cal concloure doncs, que aquesta Llei empara jurídicament, també, doncs, la mesura que es pretén adoptar amb el decret que s'informa.

La Llei 20/1985, d'aplicació a totes les administracions públiques de Catalunya, estableix, a l'article 27.1 que "no es permet fumar (...) o la zona de platja de les piscines i dels parcs aquàtics, d'acord amb la normativa vigent", i "q) Els llocs similars als esmentats que siguin determinats per reglament." En aquest cas, en virtut de l'establert a l'art. 26.2 d) CmB, el Decret d'Alcaldia és la disposició de caràcter general (sentit que cal donar al mot "reglament" de l'art. 27.1), que establiria la prohibició de fumar.

3. Contingut de la proposta de decret

La proposta de decret que s'informa té només tres articles, una disposició final i un annex. L'article 1 és el que conté la *declaració les platges de Sant Miquel, Somorrostre, Nova Icària i Nova Mar Bella, com a "Platges sense fum"*, durant la temporada de bany de l'any 2021. L'article 2 concreta l'àmbit d'aplicació territorial del decret, i especifica que ho és tant a la sorra com al mar i l'article 3 conté pròpiament la prohibició del consum de productes del tabac i la utilització de dispositius susceptibles d'alliberament de nicotina a aquelles platges. La disposició final estableix l'entrada en vigor del decret per al dia següent de la seva publicació al Butlletí Oficial de la Província, atesa la necessitat d'assegurar que pugui entrar en vigor quan s'inicia la temporada de bany.

4. Òrgan competent. Procediment d'aprovació.

Com s'ha dit més amunt, la proposta de decret que s'informa té caràcter normatiu, ja que afecta el conjunt de la ciutadania, i conté disposicions que s'incorporen a l'ordenament jurídic municipal, encara que siguin també de caràcter especial, perquè els seus efectes estan limitats a la temporada de bany corresponent a l'any 2021.

Com també s'ha exposat, l'Alcaldia està legalment legitimada per dictar aquest decret, a l'empara de l'article 26.2 d) de la Carta municipal de Barcelona, aprovada per la Llei 22/1998, de 30 de desembre i de l'habilitació conferida pels articles 2.3 i 7.1 de l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics, que la faculten per harmonitzar

als espais públics de gestió municipal, els usos i activitats que es desenvolupen o el comportament dels ciutadans.

La proposta compleix, d'altra banda, amb les Directrius per a l'elaboració de les normes municipals, aprovades per Acord de la Comissió de Govern de data 15 d'abril de 2015, tant pel que fa a la tècnica normativa utilitzada com pel que fa a la tramitació de l'expedient per a la seva aprovació, al qual s'hi han incorporat totes les memòries i informes que aquestes directrius aconsellen elaborar per tal d'assegurar una bona regulació.

III- CONCLUSIONS

Primera.- S'informa FAVORABLEMENT el projecte de decret d'Alcaldia pel qual es declaren "Platges sense fum" les platges de Sant Miquel, Somorrostro, Nova Icària i Nova Mar Bella, i s'estableix la prohibició de consumir-hi productes de tabac durant la temporada de bany de l'any 2021.

Segona.- L'òrgan competent per a la seva aprovació és l'alcaldeessa, primer inicialment i, després d'un tràmit d'audiència i informació pública, definitivament.

Tercera.- Una vegada aprovat definitivament, el decret s'ha de publicar al Butlletí Oficial de la Província, a la Gasetta Municipal i al lloc web municipal, i se n'ha de donar compte al Consell Municipal en la primera sessió que celebri.

Vist i plau

 CPISR-1 C Anna
Aguilar
Camprubi
2021.03.18
19:32:56 +01'00'

Anna Aguilar Camprubí
Lletrada consistorial

 CPISR-1 C Juan
Anton Rodriguez
Franco
2021.03.18
20:47:28 +01'00'

Joan-Anton Rodríguez Franco
Director de l'Àrea de Règim Jurídic